

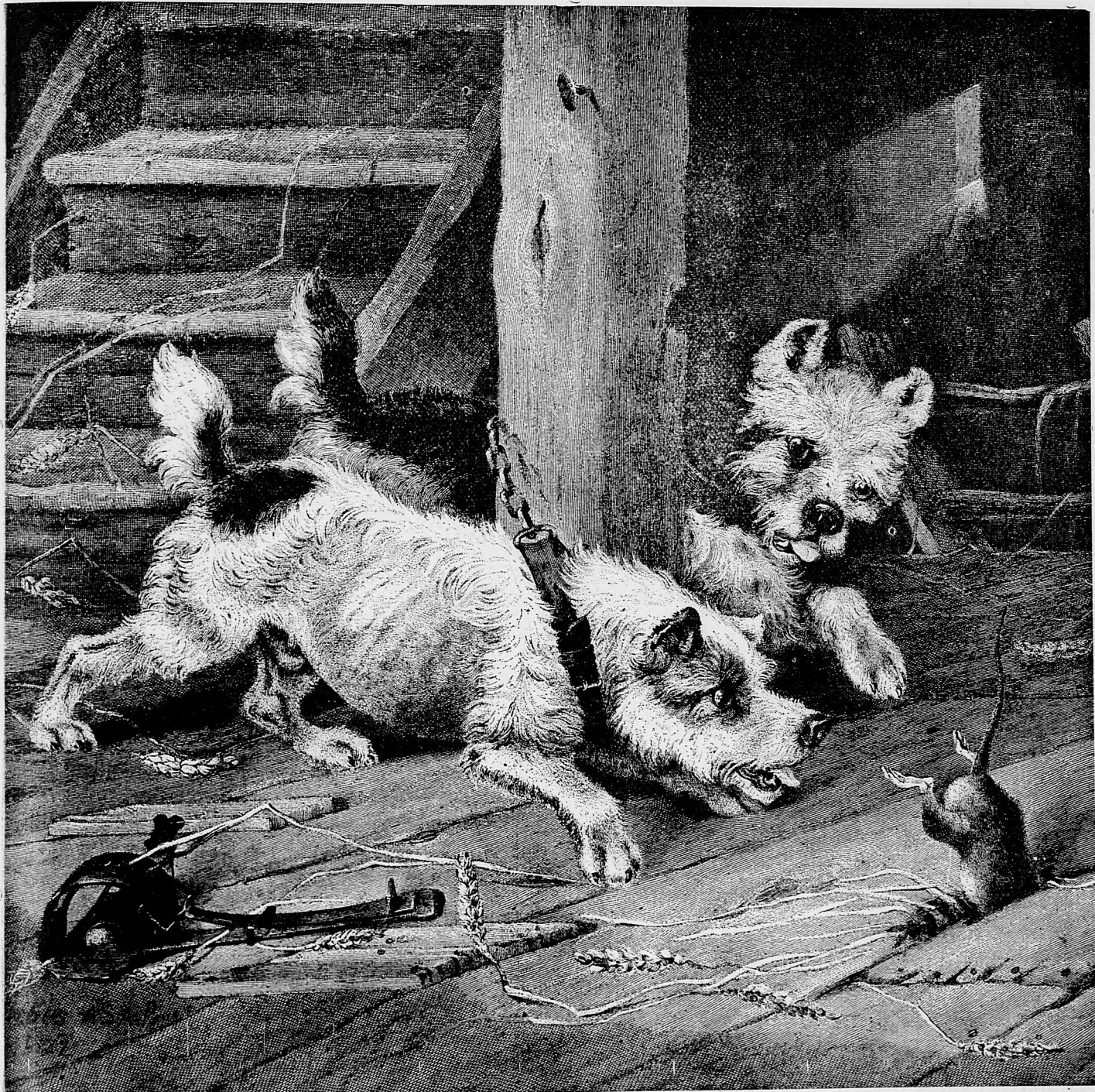
KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — — 2 " — "
 Na štvrt roka — — 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 71. sz. sz.
 Sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do noviny
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia tarif
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Kto je šikovnejší, ten zvíťazi.

Nezbedy Lojza Markovicsa.

Lojzo Markovics je hlavný slúžny veľkopolčanského okresu. Celý svet vie o ňom, že je vychovaný z cirkevných, teda z kňazských peňazí. Aj to sa vie o ňom, že vo veľkopolčanskom okrese snáď nikto nenávidí katolíckych kňazov natoľko, ako on. Veď len nenávisť mohla byť pohnútkou ku tomu nezakonnému a neľudskému zakročeniu, aké opovážil sa dopustiť proti katolíckemu kňazovi, ktorého on osobne znal a ktorý po celom okrese známy je ako duchovný života bezúhonného.

Augustin Gramantik, kňaz ostrihonského arcibiskupstva a cez dlhší čas duchovný nemocnice veľkopolčanskej, lanajšieho roku ako tajomník Katolíckej Ľudovej Jednoty vydržiavať chcel utvoriť shromaždenia vo veľkopolčanskom okrese. Lojzo Markovics tie shromaždenia nielen že zakázal vydržiavať, lež nad to vyzval Augustína Gramantika, aby sa osvedčil, aké má zamestnanie, z čoho žije a kde býva, bo ináč že ho dá odšupovať z okresu.

Toto pokračovanie veľkopolčanského hlavného slúžneho žiaden spravodlivý človek nemôže schvalovať, preto aj Georg *Szmrecsányi*, krajinský vyslanec kresťanskej Ľudovej strany, ešte 2. júla r. 1910. v tejto záležitosti interpelloval ministerpredsedu ako ministra vnútra. Na túto interpelláciu 28. júna, teda skoro po jednom roku nasledovne odpovedal gróf *Khuen-Héderváry*:

— Duchovný Gramantik, ktorý vtedy nebýval viac v okrese, radom chodil po dedinách a všade búril k nenávisti proti reformátom a židom. Ponevác predživot duchovného itak nebol celkom beztretný, hlavný slúžny ho vyzval, aby sa osvedčil. Gramantik povedal, že Je tajomníkom Ľudovej Jednoty a jeho dokumenty že sú v Budapešti. Gramantik na opätne vyzvanie po dnes sa neosvedčil. Ostatne duchovný ten sám povedal, že v 213 shromaždeniach búril. To teda nenie urazenie slobody shromažďovania, keď hlavný slúžny v 214-om páde nedovolil mu búrenie.

S touto odpoveďou ministerpredsedu nemohol byť spokojný Georg *Szmrecsányi* a preto celú záležitosť vysvetlil v nasledujúcej reči:

Georg *Szmrecsányi*: Ctená Snemovňa! Keď 2. júla minulého roku pána ministerpredsedu

ako ministra vnútra, interpelloval som v tejto záležitosti, nebolo pri tom mojím cieľom, aby som tu nepravdy prednášal alebo udané sa veci zväčšoval, lež toto bolo mojím cieľom, aby som nevinnému a statočnému človekovi, ktorého hlavný slúžny bez všetkej príčiny natoľko obrazil, že na základe 62. §. L. zák. čl. 1879. odsúdil ho pre tuláctvo a s tým sa mu hrozilo, že ho odšupovať dá z územia veľkopolčanského okresu; pravím, aby som tomuto človekovi z čiastky zadostučenie vyprostredkoval, z čiastky ale aby som posvietil na tie nezákonné tendencie, aké zvlášte proti nám opozicionálnym politikom prevádzajú v nitrianskej, trenčianskej stolici a kdeinde. Nerozumel som ja pri tom celú stolicu, lež zatvárajúc z jedného konkrétneho pádu, kritizoval som pokračovanie veľkopolčanského hlavného slúžneho.

Ctený pán ministerpredseda v dočasnej jeho odpovedi na moju interpelláciu slúbil, že v tejto záležitosti nariadi vyšetovanie (Výkriky z pravej: To sa aj stalo!), ako ale z jeho odpovede vidim, obmedzovalo sa to len na to, že on cestou vicišpána, teda bezprostredne od toho úradníka, ktorý bol obžalovaný, teda od samej zainteresovanej stránky, akceptoval informáciu a na tomto základe odbavil túto záležitosť, ktorú ponevác som ju ešte pred jedným rokom tu bol predniesol a mnohí z pánov vyslancov nepamätajú sa už na ňu, znovu tu podrobne vysvetlím.

To povedal ct. pán ministerpredseda, že Augustin Gramantik, kňaz arcibiskupstva ostrihonského je človek trestanej minulosti.

Gróf Karol *Khuen-Héderváry*: To som nepovedal.

Georg *Szmrecsányi*: Prosím za odpustenie, toto slovo ste ráčil upotrebiť, veď som si to poznačil, ostatne teší ma, že to pán ministerpredseda považovať chce za nepovedané. Jedným slovom, to povedal pán ministerpredseda, že Augustin Gramantik je človek, proti ktorému opätne zdvihnuté už boly všeliaké ponosy a obžaloby, následkom čoho bol aj pokutovaný. Táto čiastka zprávy hlavného slúžneho, patrične vicišpána, ktorá to hovorí, že Augustin Gramantik pokutovaný bol pre búrenie alebo vydržiavané shromaždenia, nesodpovedá pravde, bo Augustin Gramantik nikdy nebol pokutovaný

pre taký delikt! (Výkriky z pravej: Ministerpredseda to nepovedal!) Ja dobre stojím za túto moju výpoveď a žiadam, aby vyšetrovanie v tomto smere bolo prevedené a vtedy pán minister presvedčí sa o tom, že ja mám pravdu.

Augustin Gramantik ako duchovný účinkoval vo veľkotopolčanskej nemocnici a z tadial s dovolením pána kniežata primasa prešiel do Budapešti, za tajomníka Katolíckej ľudovej Jednoty, najväčšieho to ústavu kultúrneho v Uhorsku a ako taký známy bol i v jeho užšom rodisku v stolici totiž nitrianskej. Veľmi dobre vedel to o ňom i sám hlavný slúžny, ktorý, ako sa mi zdá, spolu s nim učil sa teológiu, zná ho osobne, nestojí teda tá jeho namietka, že Gramantik túlal sa tam ako človek neznámy a bez zamestnania. Stredisko Katolíckej ľudovej Jednoty prísny pozor dáva na to, aby pri jej agitáciach politizovanie vôbec ani do reči neprišlo, bo je to čisto kultúrna spoločenská ustanovizeň a pretože nemôže zodpovedná byť za každého jej zamestnanca, keby podobné ponosy vznikli, najenergičnej zakročila by proti každému. Hlavný slúžny vie ale dobre aj to, že v rámci ľudových shromaždení zakázané je politizovať, vtedy aj nemôže to byť spôsobom pokutovania, aby tajomníkovi Katolíckej ľudovej Jednoty, ktorého osobne zná, o ktorom vie kto je, čo je, o ktorom vie, že má riadne zamestnanie, o ktorom vie, že je kňazom ostrihomského arcibiskupstva, vyhrážal sa s tým, že ho dá odšupovať; jestli sa previnil, nech zakročí proti nemu pre zakázané politizovanie.

Čo týka sa toho, že Augustin Gramantik z pokuty odstránený je z nemocníc budapešťanských, nech mi je dovoleno vysvetliť túto záležitosť, ktorá ostatne známa je pred celou veľkou verejnosťou, bo svojim časom i v novinách bola pretriasaná. Záležitosť táto má sa nasledovne:

Augustin Gramantik ako kaplán účinkoval v budapešťanskej nemocnici sv. Štefana a keď zapatroval chorých, jedným slovom, obznámil sa s vnútorným životom spomenutej nemocnice, presvedčil sa o tom, že tam ohľadom umiestnenia a opatery chorých panujú škandalózne pomery. Konštatoval, že v nemocnici sv. Štefana nachodí sa stále 150—200 chorých trpiacich na tuberkulózu, suchú nemoc, ktorí s druhými cho-

rými spolu ležia v jedných miestnosťach a nakazujú ich. Na tieto škandalózne pomery upozornil patričných predstavených a pretože pri- vátnou cestou nič nemohol vykonať, odpomoc tejto veci hľadal cestou novin. Na to úradné kruhy nemocnice obrátili sa ku kniežatu primasovi, aby preložil tohoto duchovného, ktorý sa mieša do takých vecí, aké k nemu nepatria kdežto práve duchovného povinnosťou je starať sa i o takéto veci. Ponevác ku kniežatu primasovi s touto prosbou obrátil sa mešťanosta a náčelník dunajskej lavobrežnej správy nemocníc, ten honorovať chcel ich žiadosť a Gramantika preložil do obce Vágszereď. Gramantik ale dostal úplné zadostučinenie, bo sotva minulo niekoľko mesiacov, v ministerstve vnútra vydržovali poradú, v ktorej pretriasali tie isté otázky, pre ktoré Gramantik napádal správu nemocnice a ministerstvo vnútra aj nariadilo, aby k umiestneniu tuberkulozných chorých postavený bol osobitný pavillon. Augustin Gramantik teda za jeho účinkovanie v nemocnici sv. Štefana nezaslúži hany, lež pochvaly.

Béla *Rakovszky*: Nemôže sa povedať o ňom že jeho predživot nebol bezúhonný.

Georg *Szmrecsányi*: Ctený pán ministerpredseda povedal, že Gramantik v 217 pádoch búril v ľudových shromaždeniach. (Výkriky z pravej: V 213 pádoch.) — to je vec pobočná — že v 213 pádoch búril. ako sa sám priznal a že to nachodí sa aj v jeho appellácii. Veľmi by som bol povďačný pánu ministerpredsedovi, keby pozrel do tej appellácie, ktorá akoiste leží tam medzi aktami, či v nej ozaj to stojí, že búril. Ja myslím, že tam to slovo stojí, že «agitoval».

Medzi agitáciou a búrením totiž, v pravom smysle slova je veľký rozdiel, bo keď ja vysvetľujem moj program alebo kapacitovať a oduševňovať chcem mojich posluchačov, vtedy rozumie sa agitujem, pri tom ale ešte veľmi ďaleko stojím od buričstva...

Julius *Györffy*: Aj dla zákona!

Georg *Szmrecsányi*: Pre agitovanie aj zákon nikoho neprenasleduje, agitovanie je vec dovolená, o tom pochybovať nemá práva ani hlavný slúžny veľkotopolčanský. Krom toho aj to sa hovorí, čo som ja ostatne v tej obširnej zpráve čítal, ktorú vicišpán poslal pánu ministerpredsedovi a ktorú

uverejnili noviny «Pesti Hirnap», že dľa udania veľkopolčanského hlavného slúžneho, spomenutý duchovný natolko bol nezbedný, že ho jednoducho museli poslať z jedného miesta na druhé, pričom hlavný slúžny uvádza celý rad miest, kde Gramantik ako kaplán zamestnaný bol a zatial odstránili ho následkom nespokojnosti jeho predstavených. To povedá veľkopolčanský hlavný slúžny, že Gramantik jedno za druhým bol (číta) v «Dunaszerdahelyi, v Érsekújváru, vo Vágszerdahelyi, v Trenčíne, v Topolčanoch.»

Na akej pravde zakladá sa celá zpráva veľkopolčanského hlavného slúžneho, pozornosť ct. pána ministerpredsedu jedine na to obraciam, že Augustin Gramantik, ako to všade vedia, ako kaplán a v žiadnom inom ohlade *nikdy neúčinkoval ani v Érsekújváre ani v Dunaszerdahelyi.*

(Dokončenie nasleduje.)

Z prievadzského okresu.

V predošlom čísle sdělili sme, že vyšetovanie v záležitosti prievadzskej volby je už zakončené. Ako držali sa liberáli počas tohoto vyšetovania, o tom obecenstvo celej krajiny presvedčí sa môže z nasledujúcich riadkov:

Kto nezná liberálov tak, ako ich znajú ľudáci okresu prievadzského, ten ani pochopu nemá o tom, akí sú to pomstychtiví, zlostní, škodoradostní ľudia. Tí veru neznajú čo je láska, sústrast a ľudskosť. Nenávidia ale zvlášte pravdu a spravodlivosť. Ich radosťou je zákon šliapať, ľudákov preháňať a pokutovať a pomocou surových predsedov volebných — ktorým na pomoci je krídol židov, pánskych hladošov, množstvo žandárov a vojakov — vyhlásiť za vyslanca takú figúrku, ktorú väčšina voličov nechcela a žiadali si ho iba k nemu podobní zkrachovaní zemani. Toto je verná podoba liberálov okresu prievadzského. Podobajú sa oni tým horským junákom, ktorí jednúc potlkali sa v horách bakoňských.

Aj pri tomto vyšetovaní, čo nevykonali súdruhovia Lojza Rudnayho? Z prvoti boli spokojní s vyšetovaním, lebo sa nazdávali, že sudca Ševčík, ktorý najsamprv poslaný bol do okresu k vyšetovaniu, dľa ich ľubovôle bude viesť to vyšetovanie. Ševčík je už starý chor-

livý pán. Nebola preňho taká práca, ktorá v jednoducho rozčulení drží aj zdravého a silného človeka. Ševčík denne vypočul asi 5—6 svedkov. Pri tomto zaobchodení vyšetovanie aj dva roky by bolo trvalo, pretože liberáli, ktorí protipetíciu zadali v mene Šporherta Herňa, citovať dali 700—800 svedkov. Z toho a ešte z iného ohľadu Ševčíka oslobodili a miesto neho s vedením vyšetovania poverili Karola Gallasza. Gallasz je človek nestranný. On má veľkú prax, preto vyšetovanie veľmi šikovne viedol. Hja, lenže toto sa nepáčilo našim liberálom. Nahliadli, že Gallasz tak viedol vyšetovanie, aby hriechy liberálov na svetlo vyšly a aby sa dokázalo, že pri volbe prievadzskej zákonnitú väčšinu obdržal Koloman Brestyenzsky a že Lojzo Rudnay vyvolený bol iba s hnusným figliarstvom.

Vidiac statočnosť sudcu Gallasza, shrkli sa liberáli k porade, čo a ako majú zakročiť proti Gallaszovi. I dohodli sa v tom, že zadajú žalobu proti nemu, že on na stranu Brestyenzskyho pracuje, že vyšetovanie tak vede, aby z obžalob v protipetícii udaných nič nebolo dokázané atď. Dost natom, že na toto oznámenie vyslaný bol do Prievadze jeden súdobný radca, aby sa presvedčil o pravdivosti udavačov a aby na odpovednosť vzal obžalovaného Gallasza. Súdobný radca však presvedčil sa, že udavači lhali a pomlúvali, lebo Gallasz v každom ohlade svedomite prevádzal vyšetovanie, následkom čoho urazený sudca obdržal skvele zadostučinenie.

Hľa, takto vyzera svedomitosť a spravodlivosť liberálov okresu prievadzského. Oni chceli, aby pán Gallasz tak viedol vyšetovanie, ako prevádzali volbu prievadzskú liberáli. Aká je to bezočivosť! Aká je to urážka! Či neodvislý sudca môže byť taký, akí boli Chemezovci, Filacovci, Gemerikovci a kadejakí odkundesí pri volbe prievadzkej? Sudca musí ctíť zákon a vyhľadávať pravdu, predsedovia volební a ich pomocníci až do posledného nemali ani svedomia, ani zákon nectili.

My sme sa tomu srdečne potešili, že pán Gallasz skvelé zadostučinenie dostal a že jeho predstavení presvedčili sa o tom, že on vyšetovanie celkom bezstranne viedol. Mnoho a ťažko pracoval pán Gallasz cieľom odhalenia pravdy

za čo v mene všetkých ľudáckych občanov touto cestou vrele vďaky vyslovuje mu povďačný
Votič.

To i to.

Teda už aj Jozef Kristóffy, bývalý darabontský minister obdržal poslanecký mándát a to zo stránky dolnozemskej sedliakov. Voličia nebohého Ondriša Achima vyznačili viacnásobne pensionovaného Kristóffyho, aby ich na sneme zastupoval. Nuž áno. Terajší snem uhorský nebol by dokonály, keby tam i Kristóffyho nebolo. Tohoto veľkého vlastenca, ktorý v dobe darabantov najal bol háveď uličnú, ozbrojil ju revolvermi a pustil ju do krajinského domu, aby ňou rozprášil zákonne vyvolený parlament. S týmto vlasteneckým činom získal si Kristóffy veľké zásluhy nielen vo Viedni, lež i u tých zadĺžených synov vlasti, ktorých Kristóffy akožto minister vnútorných diel vymenoval bol za főispánov a za kráľovských kommissárov. Je pravda, že našli sa u nás i takí ľudia, ktorí bilagovali a za vlastizradcu vyhlásili Kristóffyho, ktorý posilu od socialdemokratov obdržal. Bilagovanie toto neškodilo však Kristóffymu, on i naďalej tahal svoje penzie a držal potyk s vlastencami, ktorí pomocou Héderváryho našli útočisko v stránke «národnej práce». A stránka táto, ktorá tolko špiny sobrala sebou, prijme do lóna svojho i Jozefa Kristóffyho a páni poslancovia, ktorí vykričali Kristóffyho za vlastizradcu, ako chýrny Justh, priviňujú ho k svojim ňadrám a povedajú: «Jozko náš, všetko ti odpustíme. Veľký muž si, lebo bojuješ za všeobecné volebné právo! Buď ty vodcom hnutia tohoto, lebo iba v tebe dôverujú socialdemokrati a dolnozemskej sedliaci.»

A kristóffy, bilagovaný vlastizradca, prijme mu núkané vyznačenie a bude si z husta štrngaf šampaňským na «národnom kare». Není to nič nového u nás. Sú tu i takí vlastenci a kuruci, ktorí i vyhlásených vlastizradcov umyjú na bielo. Veru títo výtečníci inakšou mierou merali jednúc nám ľudákom, Pamätáme sa na prípad Mikuláša Lepsényiho, ktorého pobúrení vlastenci na smrť vypalicovali iba preto, lebo povedal pravdu, ktorú naši dejepisci zamlčali.

★

Vyššie šesťdesiat interpelláciu nechala naša vláda bez odpovede, čo dokazuje pilnosť a úmornú prácu pánov ministrov. Poslancovia naporad interpellujú ministrov a vynášajú na verejnosť také záležitosti, ktoré nie sú milé vláde, a ktoré sú živým dôkazom toho, že je u nás veľa neporiadku, veľa chýb a rôznych nerestí. Tam páchajú násilie istí bašovia. Tam patentovaní vlastenci okradli pokladnicu. Tam žandári ukázali svoju moc «civil bagázu». Tam pofalšovali zápisnice, Tam zas klamali pri assentačke. Podobné «maličkosti» deň po deň prihodia sa u nás. Páni poslancovia odhalujú ich v krajinskom dome, z čoho obecnstvo dozvie sa, že u nás je veľa špiny, bahna a darebáctva, len že ministri, ktorých povinnosťou je tieto bahna vysušiť, chyby napraviť a stoličné maštale vyčistiť neradí sa dajú vyrušiť zo svojho pohodlia. Oni nenávidia interpellácie. Nechcú aby do verejnosti prišli naše panamy a prechmaty istých bašikov. Neraz odhovoria poslancov z opozície, aby neinterpelovali a keď aj odznie interpellácia, nedajú odpoveď na ňu. Neraz odpoveď je taká, že neuspokojí poslanca, ktorý ministra na zodpovednosť tahal.

Tam je ale ohromná väčšina liberálov. Táto v známosť vezme každú odpoveď ministrov, lebo to je povinnosťou mungovských poslancov. Takto vyzerá strana «národnej práce». Platy a pensie brať, k tomu je vždy hotová, lež napraviť plané pomery nášho verejného života, na to nenie súca za tridsať millionov kúpená strana Héderváryho. Preto majú tolko reštancii páni ministri. Načo pracovať? Práca je len pre sedliaka!

★

Vela sa hovorí u nás o našej slobode, ešte aj básnici prespevujú o nej. Gróf Apponyi sihofou slobody nazval našu drahú vlasť, lenže zo zkúsenosti riecť môžeme, že smutne vyzerá taká sloboda, kde úradníci, zákon a právo nohou šliapu. Či nenie tak? Vezmime si prípad poslanca Antona Beszkida. Oznámil v jednej obci svojho okresu ľudové shromaždenie. Ľud sa sišiel, i prišli žandári a rozohnali shromaždenie. To isté sa opakovalo v susednej obci. Žandári ani tam nedovolili rečniť Beszkidovi a ľud bili kolbňami pušiek. Prečo? To len ten slúžny vie, ktorý naložil žandárom, aby ukázali svetu, aká

sloboda je v Uhorsku a ak hrozne veľký pán je tu slúžny.

Pýtam sa, kde sa stávajú podobné brutality? Nikde na svete. Hľa, v susednom Rakúsku vybavovali sa voľby. Päťatridsať politických stránok stálo v borbe a 2700 kandidátov namáhalo sa o poslanecký mandát. Na každý okres pripadlo päť kandidátov. Pomysleť si môžeme, akú ohromnú agitáciu prevádzaly stránky v záujme svojich kandidátov. A konaly to slobodne, bez žandárov, bez vojska, lebo v Rakúsku ctia si zákony a ctia tiež aj slobodu občanov. Iba v Uhorsku istí bašovia dovoľujú si nadpráva požívať. A ešte oni sa horšia nad tým, keď dobré meno krajiny trpí skrze ich bezúzdnosť. V každej krajine požívajú občania slobodu shromažďovania, iba u nás nie.

Prečo je to? Prečo nás obracajú v posmech pred vzdelaným svetom?

*

Ach, utešene pracuje tá vznešená stránka vládnych mungovcov! Namiesto toho, že by ulavila farchy daniacich občanov a že by sa postarala o zarobok tých ubohých robotníkov, ktorých hlad, bieda a nedostatok do Ameriky ženú: rozmnožuje farchy a s tým aj biedu a drahotu.

Tam máte financministra. On by mal naplniť štátnu pokladnicu dôchodkami, z ktorých i daniaci občania mali by mať osoh. Pán financminister ale tak plano šafári, že v štátnej pokladnici haliera neni na užitočné ustanovizne, iba na válečné ciele.

Pri takomto šafárení čo robí pán financminister? Vydai rozkaz, že treba odaniť fajčiarov. Tak zdražely cigáry a dohán. Aj pri týchto nových farchách odanenená je chudoba, lebo práve tie dohánové výrobky odanil väčšími pán financminister, ktoré tíví chudobnejší lud. A tak i ten malý pôžitok, ktorý má zo všetkých strán prenasledovaný robotník, dražšie musí zaplatiť, ako ho posial zaplatil. A keby aspoň dobrý dohán dostal za povýšenú cenu, lež dohán u nás z roka na rok je planší a planší. V cudzozemsku, keď už aj zaplatí ôlovek tú cigárku, aspoň dobrú dostane.

Toto bola ale len prvá práca nášho financministra. Jaknáhle zpozoruje, že ani zdražený

dohán nepostačí na válečné trovy, stiskne preš a uvede do života monopol zápaliek a špiritusu. Nech platí chudoba! Nenie dost, že zvýšili cenu piva, vina a liehu, pojdú o krok ďalej a štát bude zhotovovať zápalky a paliv špiritusu. Vlastní si všetko, z čoho posial osoh mali jednotliví.

Mungovská vláda chce pracovať. A keď nevie pracovať za lud, bude pracovať proti ludu. Zdražie všetko. Štát stane sa hlavným dorábatelom, aby ani halier osohu nemali občania. Tým ostanú len farchy. A kto tie nezdrží, nech pláva do Ameriky. Aj vtedy sderú z neho pár korún, bo morské loďné spoločnosti niekoľko korún musia platiť štátu od hlavy každého vstahovalca.

Učiteľ.

Odpoveď na poznámky: «Učiteľ ako úd spoločnosti.»

(Dokončenie.)

Kdeže sa má obrátiť a kde má hľadať prostý človek rady?

Ludový učiteľ veľmi často v potyku je s ludom, preto snadno sa môže dozvedieť, čo spoluobčanom jeho je potrebné, čo im má narádzať a čo odrádzať. Konečne očakáva to aj lud, aby mu ludový učiteľ bol radcom v mnohých veciach a občianskych záležitostiach. Keď si ešte pomyslíme, že je mnoho dedín, kde snád v celej obci neni iného vzdelanca mimo učiteľa a keď povážime ten veľký počet rozličných potrieb, v ktorých lud náš pospolitý potrebný je rady, poučenia a pomoci, či nezvoláme: «Smilujte sa nadomnou aspoň vy, priatelia moji!»

Náš pospolitý lud je ešte veľmi zanedbaný a necvičený. Veru veľmi treba ešte pracovať, aby naše takzvané «nižšie triedy» vybrdnuły zo všeliakých telesných i duševných nehôd, pokleskov a nedostatkov.

Spoločnosť ľudská delí sa na tri triedy a síce: na I., II. a III. triedu. Do ktorej triedy prináleží ludový r. k. učiteľ ako intelligent? Má on všetky tie vlastnosti, ktoré sa od neho ako intelligentného r. k. ludového učiteľa požadujú, akožto: bezúhonné mravy, čistý charakter atď.! To vy pán kollega, rozluštiť máte!

Ja som nikdy neprizvukoval, že rohy, parohy na seba nakladené, človeka robily šlachet-

ným, čistá, neodretá šata ale tiež ukazuje, koho má pred sebou a s kým sa shovára intelligentný človek.

Zmienil som sa o ženbe ľudového učiteľa. Nuž, nech vašu náradu prijmú všetci mladi p. ľudoví učiteľia a nech si len intelligentné polgárisky berú za svoje družky života. Po vstupe do manželstva ale kuknite do ich bývania čo zkusíte? Potom budete mať živý obraz pred sebou, že domáca pani učiteľova do všetkého tak sa rozumie, ako hus do piva.

Učiteľ si má hľadať za družku svojho života pobožné, poctivé, pracovité, prívetivé a pekné dievča! Slovom také, ktoré vie viesť domácnosť, zahradníctvo, lichvárstvo, drúbežstvo atď., aby ľudový r. k. učiteľ nebol nútený len z kešene vyberať, ale aby skrze dobrú jeho manželku aj do nej dačo vletelo.

Na takýto spôsob, pri svojom malom plate môže postúpiť kúšik vyššie, v hmotnom ohlade, ľudový r. k. učiteľ. S týmto som nepovedal, že by si ľudový r. k. učiteľ bársakú, po vrchu hujhuj a znútra fuj-fuj, mal vziať. Mravné vzdelané dieva, ako som spomenul, šanoblivé, usilovné, na všetko súce dievča donáša ľudovému učiteľovi čo svojmu manželovi ešte raz toľko, koľko donáša jeho plat učiteľský.

Na takýto spôsob učiteľské panie vychovávajú svojich synov, posielajú ich do škôl, pre dcéry ukladajú veno a žijú pohodlne, šťastne. Dnes ale to už neide. Dnes pre intelligentnú dámu, pán kollega, ak nemáš, obstaraj fortepiano, kôpu románov atď. A keď tvoje dietky odrastú, máš plné ruky práce, čo robiť s nimi? Nehapkáš, nelížeš asnaď ruky, neplaziš sa, neklaniaš sa pred tými, od ktorých úfaš daakú pomoc, pre tvoje dietky? Stoj pevne a zmužile na svojich nohách. Nemodlíkaj, nežobri od nikoho almužnu a vtedy si ľudový učiteľ — intelligentný! V protivnom páde si len *žobrácky* učiteľ.

Ja s mojou drahou manželkou vychovali sme štyroch synov a jednu dcéru. Všetci štyria sú intelligentni ľudia. Dvaja sú v meste ľudoví učiteľia, jeden je na polgárke direktor a jeden je okresný notár. Dcéra má veno v sporiteľni šesťtisíc korún. Znáam popredku, že sa zpýtate: «Koľko si dostal po otcovi dedictva alebo po manželke?» Boh mi je svedok, ani haliera.

Moji rodičia boli chudobní, čo mali, vydali na moje školy, tak že v ich starobe ja som bol ich živiteľom a pri mne bývali, aj na večnosť sa odobrali. S mojou drahou manželkou som dostal «5 pe» a veru som blažený s ňou, a po nej sdedila moja dcéra tie isté vlastnosti, čo jej matka má.

Toto je škola života, v ktorej sa učí má každý bezúhonný človek a tým viac vychovávateľ ľudu. V každý nový rok som obdržal skrze moju usilovnú manželku v domácnosti usporené pekný obnos, ktorý či za drúbež, vajcia, maslo doma nespotrebované, si do roku shromaždila a mňa na nový rok prekvapila. Kyslé mlieko dávalo sa ošípaným, ktoré bujne riastly, staré kravy sa zpeňazily a mladé sa prisádzaly, s ovocinárstva, zo zelenin sa tiež nashieralo niečo, teda: «Babka k babce boly kapce!»

A tak, môj drahý pán kollega, ja som tiež necumlal vždy len cigarettu, lež som sa vrtel, ako by som došiel k tomu, že by som krome školy dajaké osožné zamestnanie sebe našiel. Pošťastilo sa mi medzi mojimi občanmi utvoriť potravný spolok, v ktorom som bol pokladníkom a notárom, Nuž bárs nie mnoho, predsa to voľačo donieslo. V zimný čas pri dlhých večierkoch, keď som sošity školákov poprezeral, poprával, zas som rozmýšľal, ako noviny, ako vychovateľské knižky dostať? Nuž to sa mi podarilo. Z času na čas som poslal moje práce, ktoré boli prijaté, vytlačené a dostal som za to noviny, vychovateľské knižky, ba kde-tu i na cigarettky.

Doteraz sme svoje privátne radosti a žalosti zdelili, konečne musíme ešte dačo iného podotknúť:

Učiteľ r. k. musí byť predovšetkým nábožný. Ako sa to má rozumieť, o tom neidem pána kollegu a všetkých iných poučovať, bo každý ľudový r. k. učiteľ vie a znať musí, že bez nábožnosti je prázdna nádoba.

R. k. učiteľ môže sa porovnávať so zahradou: dietky jemu sverené sú jeho stromky a kvetiny a podľa toho, pracuje-li v nej rozumný lebo hlúpy, pilný lebo nedbalý zahradník, tá zahrada je buď milou a pôvabnou, alebo plnou buriny, trnia a bodlača.

R. k. ľudový učiteľ vo svojej zahrade (škole) je vrchným zahradníkom spolu s miestnym pánom

farárom. Spoločne máte mladé stromčeky ochraňovať, vychovávať, uväzovať, obrezovať, zalievat atď. Ako skutočný zahradník rôznych nástrojov potrebuje, tak i r. k. ľudový učiteľ potrebuje štyri prostriedky výchovacie, totiž: jazyk k vyučovaniu svojej mládeže, oko k jej opatrovaniu, ruku k jej naprávaní a konečne vlastné svoje chovanie, aby mládeži dobrým príkladom predchádzal.

Nábožnosťou svojou r. k. ľudový učiteľ *myslienkou na Boha* nech vzbudí v svojom chovaní už v I-jej triede. Vyučuj preto svojho chovanca o Bohu, všemohúcom otcovi, kráľu neba i zeme, o Ježišu Kristu, jednorodenom Synovi Boha, ktorý pre nás na kríži umrel, vyličuj mu ohavnosť hriechu, krasu cnosti, blaženosť nebeskú. Prv než tvoj chovanec naučí sa poznávať písmeny, má už znať čítať vo veľkej knihe prírody, poďívať sa k hviezdám nebeským na polné kvetiny atď., čo všetko stvoril všemohúci, múdry a milý Pán Boh.

Ako vzdelavetelne pôsobí spev na človeka, o tom je každý učiteľ-vychovávateľ náležite presvedčený. A lepšej príležitosti k vyučovaniu v speve niet ako v každodennej, poľahky opakujúcej škole. Z vyučovania vo speve mimo jeho vzdelávateľnej, zošlachfujúcej moci budeme mať i ten ošoh, že si znamenite sriadime spev cirkevný, kostolný, čím zvelebíme bohoslužbu; čo ale každému kántorovi-učiteľovi, i keď je nie ním, len ku cti poslúži, je to že slušné ľudové piesne naše oživnú medzi mládežou a vzbudia ošklivosť proti rozšíreným piesňam podlého obsahu. Lebo to by človek ani neuveril, aké neslušné, zkazonosné, necudné piesne sú medzi ľuďmi našim rozšírené, Nuž ale nedivme sa, keď ten ľud nemá kto poučat piesňami slušnými, mysle i srdcia zošlachfujúcim, preto privlastní si piesne aké kde podchytiť a čo jeho surovému vkusu lichotí, čím sa, pravda otravuje.

Teraz pozrimeže, ktorými asi prostredkami môže byť ľudový učiteľ radcom, vychovávateľom i pre dospelých.

R. kat. ľudový učiteľ pre dospelých môže byť radcom v početných prípadoch. Tak pri rodinných spoločenských, pravotných, sirotských atď. záležitostiach, musím ale podotknúť, že kde je učiteľ v jeho radách neistým, tam nech sa radšej do vecí nemieša a nech prosí-

tela pošle tam, kde si rady a pomoci domôže. Ľudový učiteľ na veľký ošoh môže byť dospelým, skrze poučovanie vo veciach roľníckych, hospodárskych zahradníckych, priemyselných, včelárskych, štepárskych atď. Znamenite poslúži ľudovému učiteľovi tiež školka, v ktorej vyučuje mládež svoju v štepení ovocných stromov, dievčence v siatí a dochovávaní rozmanitých kuchynských zelín; pani učiteľova takýmto vybratým zo VI-jej triedy dievčencom ukáže, ako majú pripraviť pôdu ku siatu kuchynských zelín, dievčence potom návodom pani učiteľovej vlastnoručne, každá na svojej vykazanej hriadke seje, pleje, okopáva a v určitý čas, zo svojej práce istú čiastku svojim rodičom donesie. Tak tiež i chlapi zo VI-jej triedy so svojim pánom učiteľom majú ísť na pole, medze a hľadajú divé pláncatá, ktoré ako treba vykopať, ukáže im sám učiteľ, tým istým poriadkom aj poučuje chlapcov, ako sa majú siať atď. Na jar zavolá svoju triedu do školy, tuná chlapcom ukáže nástroje zahradnícke, jednému povie: «Odpil tento stromček!» Druhému rozkáže: «Zaokrúhli do hladka hlávku toho, čo ten odpíli!» a takto učí ako treba štepiť do rozkalu, za kôrku, na sedlo atď. Každý stromček už štepený dostane medailu, na nej je napísano meno toho chlapca, ktorý ho šlachtil. Okolo sv. Jána Krstiteľa (24. jún.) učiteľ tých ktorí štepiť zavolá do školky a povie: «Hladajte svoje mená na štePOCH!» Dhlapi, keď videli tú krásotu svojej práce, od radosti plakali atď. a ľudový učiteľ je vychovávateľom, keď v prvom rade on sám v jeho domácnosti a v spoločenskom živote vede život bezúhonný, príkladný, vzorný a keď kde sa k tomu príležitosť naskytne, ľud upomína na pravé vychovávateľské počínanie, ostríha a chráni ho od vychovávateľských pokleskov.

K poučovaniu ľudu znamenite slúžia čítacie, poučné večierky, ktoré šikovný a nadaný učiteľ čo len cez zimné večere, aspoň v nedeľu vydržiavať môže. Účinok toho je neoceniteľný! Žiaden ľudový učiteľ by nemal byť bez zariadených čítacích a poučných večierkov!

Pri takýchto čítacích a poučujúcich večierkoch dá sa zariadiť ľudová knižnica, prebúdzajú sa smysel k odberaniu kníh a časopisov, vzbudzuje sa záujem pre školu, vzniká chuť ku čítaniu a sebvzdelaniu, bez čoho niet a nebude

tej žiaducej, všeobecnej vzdelanosti, osvety a zošľachtenia pospolitého ľudu.

Učiteľ.

Eucharistický kongress internacionálny v Madride.

Za prítomnosti zastupiteľov katolíctva z celého sveta, kráľovskej rodiny a španielskej vlády internacionálny eucharistický kongress, ako sme predošle spomenuli, zahájený bol 25. júna o 10 h. ráno v Madride. Predpoludním tohože dňa boli zasadnutia katolíckych spolkov, popoludní ale v početných kostoloch služby hošie, ktoré trvaly až do pol noci. Markiz Smielach na počtu kardinála arcibiskupa zariadil bankett, hostinu, na ktorej súčasťnila sa španielska najvyššia šľachta, arcibiskupi, biskupi a početné duchovenstvo. V pondelok 26. júna pokračovali v poradách. Z tejto príležitosti medzi inými rečnil montrealský biskup o eucharistickom kongresse, ktorý minulého roku vydržiavaný bol v Kanade. Biskup mesta Sevilla rečnil o veľkej významnosti svätého prijmania, o náboženskej výchove a prítomných povzbudzoval, aby podporovali tlač katolícku. Arcibiskup zo St. Louis a arcibiskup Mexika rečnili o prevelebnej Sviatosti Oltárnej, okolo ktorej ako okolo jednej zástavy shŕňa sa celý svet. Abbé Valette vysvetľoval zázračné uzdravenia na milostnom mieste Lourdes.

V pondelok 26. júna vo veľkom zasadnutí kongressu prečítaný bol telegramm svätého otca pápeža, ktorý kongressu udelil apoštolské požehnanie. Popoludní vydržievali shromaždenie vodcovia kat. sociálnych ustanovizní a uzavreli, že činnosti ich napozatým dajú charakter internacionálny. Počet členov jednotlivých odborných sekcií, ktorí z celého sveta prišli do Madridu a v rozličných kostoloch vydržievali tam porady obnášal 40 tisíc. V pondelok vydržiavané bolo tiež aj zaključujúce zasadnutie internacionálnych ženských spolkov a tam predsedal biskup madridský.

Zastupitelia katolíkov z Uhorska a Rakúska tiež v pondelok boli na audiencii u matky španielskeho kráľa. nekďajšej rakúskej arcikňažny a pozdej španielskej kráľovny Kristíny. Kráľovna zastupiteľov z Uhorska-Rakúska prijala slávno-

stne a veľmi vlúdne a vyslovila svoju radosť nad tým, že katolíci z Uhorska-Rakúska tak početne zastúpení sú na kongresse. V pondelok popoludní mali zasadnutia odborné sekcie Nemecka, Španielska, Francúzska, Anglicka, Irlandska a Talianska. Zastupitelia katolíkov z Viedne prosili kongress, aby budúci internacionálny kongress eucharistický vydržiavaný bol vo Viedni.

Vutorok 27. júna v obrovskej zahrade Bneno Retiro pred sochou Martinez Campo postavili skvostný oltár a kardinál knieža arcibiskup Aquirre slúžil tam sv. omšu: ku sv. prímaniu pristúpilo tam 30 tisíc detí a 20 tisíc členov kongressu. Popoludní bola slávnosť v kráľovskej zahrade, na ktorej prítomná bola kráľovná matka Maria Kristína, Lujza orleaoská kňažna, najvyššia šľachta a do 20 tisíc členov kongressu.

Najvyšší stupeň slávnosti, internacionálny eucharistický kongress dosiahol v tretí deň, keď processia s prevelebnou Sviatosťou odbavovaná bola tak slávnostne a v tak veľkých rozmeroch, ako snáď nikdy a nikde na svete. Ulice, ktorými processia tiahla, ozdobené boli kvetami a drahými kobercami, Celé mesto Madrid vyzeralo ako veľkolepý kostol. Počasie bolo krásne. Madridská posádka a asi 20 tisíc detí stáli kordon. Slávnostnú stráž Sviatosti Oltárnej tvorily jeden regiment a dve slotiny vojska s dvomi generálmi. Na čele processie stúpalo 25 mužov telesnej stráže kráľovskej. V processii išli členovia obidvoch komôr španielskeho zákonodarstva, zastupitelia španielskej šľachty, rytieri jeruzalemskeho sv. radu, 7 arcibiskupov, 65 biskupov asi 3000 opátov, duchovných a kaplánov. Zastúpená bola v úplnom počte madridská mestská rada a rada provinciálna, pred ktorými stúpali herold. Prítomní boli členovia najvyšších súdov na čele s ich predsedami, námorníctvo španielskej floty a mnohí iní. Svetochýrni speváci sevillanského sídelného chrámu liturgické piesne spievali pred oltárom postaveným na Placa Civilo. Tu umiestnil sa i kráľ Alfonso XIII, s kráľovskou rodinou, so skvelým sprievodom. Začiatok processie oznámili 21 výstrelmi z kanónov

Večer bol bankett v kráľovskom paláci na počtu vysokého duchovenstva. Prítomný tam bol i ministerpredseda Canalejas a skoro všetci ministri.

POLITICKE CHYRY.

K politickému rozpoloženiu.

Liberálna väčšina národnej práce už ustáva v práci. Znakom toho je, že liberálni vyslancovia národnej práce za najzvláštnejšiu prácu považujú to, že vôbec nepracujú. Zriedka chodia do krajinského snemu, preto aj zasadnutia často neni sú schopné k odhlasovaniu a uzavretiu najvážnejších návrhov zákonných, Návrh o indemnite a o predĺžení privilegia rakúsko-uhorskej banky odhlasovali, keď ale gróf Robert Zselenszky predostrel návrh na zreformovanie burzy, odôvodnenie tohoto návrhu odročili až na jaseň. Kde mal aj rozum gróf Robert Zselénszky, keď očakával, že liberáli dakedy zreformujú burzu. Veď by to toľko znamenalo, ako remeslo odobrať ich mecenášom, židom. A potom keby liberáli opovážili sa reformovať burzu, kde by vzali peňaze ku voľbám? Celý svet vie totiž, že väčšina mungov vyvolená je len za židovské peňaze. Pod liberálmi preto nikdy nebude zreformovaná burza. Ministerpredseda gróf Khuen Héderváry má aj iné starosti ako je reforma burzy! Tu je odhlasovanie apropriácie. Za tým zas nasleduje reforma vojenských záležitostí. To sú všetko tvrdé orechy. Ministerpredseda gróf Khuen-Héderváry bojí sa, že v týchto orechoch vyláme si zubý a preto o po-techu a radu odcestoval zas do Viedne. Či nemyslí na to, že tam jednúc natiahnu naň trestny zákon o tuláčstve, keď sa jednostajne túla medzi Budapešťou a Viedňou?

Kresťanská ľudová strana za ľud Horniakov.

Hrozné neriady panujú v každom ohlade na horných stranách Uhorska. Zvlášte záležitosti gruntovných knih nachodia sa tam v takom stave, že sa to do podrobna ťažko dá opísať. Vyslancovia kresťanskej ľudovej strany za každej príležitosti a v každej i tej najmenšej veci vždy vrele zaujímali sa za pospolité ľud horných strán Uhorska. Robili to pod starými liberálmi, robili to pod vládou z koalície a aj

prítomne naustále bojujú za práva a blaho ľudu. Že mnoho aj previedli, to musia uznať aj ich nepriatelia. Preto aj prítomne v záležitosti gruntovných knih oslovili ministra pravosudia Franca Székelya a ten aj ochotne slúbil, že v udaných mu záležitostiach *nariadi rozsiahle a prisne vyšetrovanie.*

Zo snemovne.

V snemovni kratinských vyslancov pri pojednávaní zákonného návrhu o apropriácii v sobotu 1. júla stanovisko kresťanskej ľudovej strany vysvetlil a Khuenovej vláde nedôveru vyslovil krajinský vyslanec Štefan Haller. V pojednávaní zákonného návrhu pokračovalo sa v pondelok a vutorok, tu razom gróf Khuen-Héderváry s chýrnou stranou Justha ustálil sa na tom, že keď na chytro odhlasuje snem apropriáciu, vláda vyslancom povolí prázdniny na desať dní. Justh s jeho stranou sadol na lep, zapísaní rečníci zotrelí mena, zákon o apropriácii bol na chytre prijatý a od 6. júla vyslancovia dostanú vakácie na 8 dní. Je to drahá a hriešna komédia!

RAKUSKO.

Po odstúpení ministerpredsedu baróna Biennertha, za ministerpredsedu novej rakúskej vlády vymenovaný je barón Gautsch. Rakúsky parlament, reichráth, zahájený má byť až 15. alebo 18. júla. Novému parlamentu rakúskemu nepredpovedajú ale zdarnej budúcnosti.

Z CUDZOZEMSKA.

Nový ministerpredseda francúzsky Caillaux s jeho vládou predstavil sa parlamentu 30. júna a vysvetlil svoj program, parlament odhlasoval mu dôveru s 367 hlasmi proti 173 hlasom.

Vážna práca slobodnomurárskeho parlamentu v Portugalsku záleží v tom, že vydali zákaz, dľa ktoreho kňazom neni dovoleno nosiť revendu.

Žiadosť talianskych feministiek istý slobodnomurársky vyslanec predostrel talianskemu snemu v tom smysle, aby z trestného zákona vynechaný bol paragraf o cudzoložstve a prehrešeníu sa proti vernosi manželskej, bo to nesrovnáva sa so slobodnou láskou.

BESEDNICA.

Pytlák.

Na stromoch v hore pod Veprovcom sa ani len jeden lístok nepohol. Slnce zapadlo za horu a jeho posledné lúče na červeno zabarvili úbočia protejšieho vrchu. Čierny drozd ešte zahvízdal so dvarazy potom ale pod krídla vopchal svoj naštkastý zobák a keď sa zpoza Veprovca začal usmievať mesiačik, vtedy už spal spánok spravodlivých na svojej kolebajúcej sa posteli.

Na celú dolinu zaľahla nemá tichosť, bolo počuť len žblnkot potôčka Studenca, ako sa po skalkách od mesiaca stribristo osvetlený ponáhlal dolu svojim korytom do Váhu.

V obloku jágrovne tiež už vyhaslo svetlo a nočnú tichosť v pitvore mýlilo už len chrápanie starého vyslúženého kopova. Tam ležal starý šedivý Dudáš na prostriedku pitvora, vo sne akiste s diviakmi mal galibu, lebo sa vše triasol a ukazoval jasnému mesiacu svoj zodraný, povylamovaný rad zubov.

Veru je Dudáš už starý, veľmi starý! Už teraz len vo sne má príležitosť zaoberať sa s diviakmi, veď teraz žije už len na kaši a jedinou jeho úlohou je stráženie domu, jágrovne. Alo túto povinnosť koná verne a to je hádam príčina tomu, že ho pán Kostka, starý červený jäger ešte neodohnal od domu. A vlastne ani nevie, ako mu Dudáš ostal na krku, ako sa tento starý kopov dostal do jágrovne.

To jest, vlastne aj toto má svoju históriu. V tých časoch, keď sa táto história začína, poľovníctvo u nás bolo ešte veľmi počiatkové. O chránení, o dochovávaní diviny, o kynození dravcov ešte vtedy nebolo ani reči a kto vtedy u nás poľoval, ten bol viac pytlákom ako poľovníkom. A taký jäger alebo hájnik, ktorý by bol býval z nášho okolia, vtedy bol ešte veľmi zriedkavý. Majitelia hôr si z Česka najímali jágrov. Boli to chlapeci všetci urastení, ale našu reč sa iba ich vnuci vedeli poriadne naučiť. Piť, no do toho sa už znamenite rozumeli a vodu potrebovali len na umývanie, ale sa osadili a z ich vnukov sa už potom stali dobrí synovia nasej vlasti.

Všetko, čo títo vandrujúci Nimródy mali, boly jedine zelené háby s opereným klobúkom, jeden pár číziem, jedna flinta, kapsa, fajka a jeden alebo dva kopovi alebo chrti.

Takto chodili z lesa do lesa a zavše tu, zavše zase inde dostali na čas zamestnanie. Keď potom skončili svoju prácu, vzali flintu a kapsu, zahvízdali na svojich psov a išli ďalej, do iného revíra.

Takýmto túlavým jágrom bol aj predošlý gazda Dudáša. Menovali ho Podjebradom. Poznali ho v Novohrade, v Nitre, v Tolnianskej, v Zemplíne, lebo Podjebrad za úplných šesť rokov putoval v našom krásnom Uhorsku z jedného lesa do druhého. Na jeho cestách mimo Dudáša sprevádzal ho ešte aj jeden červený chrt, ktorému kosti len tak hrkotaly, ale sa tento pri začiatku našej histórie už bol presťahoval do jedného krajšieho poľovníckeho revíru.

Tento Podjebrad posledné roky svojho života už málo putoval po krajine, ale ich strávil takmer všetky v revíre pána jágra Kostku. Býval v poľovníckej búde pod Veprovcom od včasnej jari až po neskorú jaseň a jediným náradím jeho bydlia boli spomenutí dvaja psi. Večer si svoju ukonanú hlavu uložil na bok Dudáša, starého chrtu ale potreboval ako prikrývadlo. So žartom sa chválil drevorubačom, že keď rano vyženie svojich dvoch psov z búdy, tak je jeho byt na celý deň úplne vyriadený.

Nezadlho potom, nie dávno pred začiatkom našej histórie, starého Podjebrada našli mŕtvého v jeho kolibe a dvoch psov jäger Kostka zdedil po ňom. Chrt onedlho nasledoval svojho gazdu, ale Dudáš, ktorý sa utiahol z pola činov, ako strážiaci pes si vyhľadával na dvore jágra Kostku svoju každodennú — kašu.

Teraz sa ale vráťme ku tej krásnej teplej noci, o ktorej sme pred týmto odbočením boli začali rozprávať.

Teda v túto noc pán Kostka zahasil svetlo a svoju od vína trochu fažkú hlavu sklonil na napuchnuté vankúše. No, lebo veď pán Kostka tiež nevyliel z pohára, a čo trochu aj viac zniesol, ale mu hlava po západe slnca už vždy začala byť prifažká. Aj teraz, sotva že si ľahol, naskutku bolo počuť na dvore jeho zdravé hlasné chrápanie. Dudáš v pitvore na tieto zvuky trochu zdvihol hlavu, ale potom sa upokojil a ďalej závodil v chrápaní so svojim terajším gazdom.

Keď už voz na nebi bol celkom jasný, toto dvojité chrápanie pomýlila zvláštna udalosť. Dolu úbočím protejšieho vrchu kráčala jedna podivná postava. Je to postava na dve sahy vysoká, s veľkou okruhlou hlavou, v ruke má ohromnú bakulu a od hlavy po päty je zavínutá do veľkej bielej plachty. Opravdová mátoha. Na mieste očí svietil oheň a na lebke mala zelený klobúk s perom. Mátoha zabočila rovno ku pitvoru a otvorila šramkové dvierka.

Dudáš sa zobudil a zazrúc tú obludu, začal náramne zavijaf. Na celom tele sa triasol, a ináč tak smelé zviera s ovisnutým chvostom utekalo do chlieva. Obluda zastala pri oblôčku izebných dverí a nesmiernym hlasom kričala:

— Vencel Kostka, ja som Podjebrad, prišiel som, ebo nedávaš pozor na revír, aj dnes zastrelili pod Veprovcom jedného jeleňa.

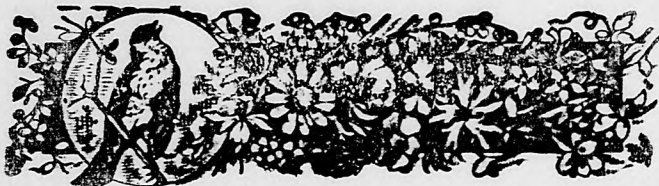
Kostka vyskočil z postele a siahol po puške, ale postava sa oblokom celkom nachýlila do izby a zakričala:

— Nestrielaj, lebo som ja Podjebhrad, tu je môj klobúk na dôkaz!

A s tým hodil zelený klobúk do Kostku. Kostka poznal klobúk, bol to naozaj klobúk Podjebraďa a potom len tolko vedel povedať:

— Každá dobrá duša chváľ Hospodina! — a s tým omdletý klesol na dlážku.

(Dokončenie nasleduje.)

CHYRNIK.

Z arcibiskupstva ostrihomskeho. Skrze osvieteného pána biskupa Ludvika *Rajner*, 18., 24. a 25. júna v Basilike ostrihomskej za kňazov arcibiskupstva ostrihomskeho vysvätení boli: Štefan Bartos, Anton Bauer, Jozef Bokovics, Jozef Garai, Julius Hollós, Eugen Kozelka, Pavel Kuti, Karol Martini, Ondrej Nagy, Franc Paulik, Jozef Pintér, Georg Polónyi, Adalbert Porubszky, Augustin Pullmann, Štefan Rieper, Ludvik Stibló, Michal Varju, Ludvik Víglaš, Alexander Wallovits, Jozef Wassicsek, Michal Weber, Adalbert Zsigrovits a Adalbert Zsolnai. Dňa 18. a 24. júna za diakonov boli vysvätení: Viktor Ferenczy, Hugo Csomor a Ferdinand Janota.

Z biskupstva nitrianskeho. Osvietený pán biskup nitriansky gróf Vilhelm Batthány pre svoje biskupstvo 3. júla vysvätil kňazov a z týchto vydržiavajú primície, totiž prvú sv. omšu slúžia: Alois Augustin v obci Demény 9. júla za rukovodičstva Jozefa Tursek, dekanfarára tit. kanonika. — Simon Galló v Kollárovciaĥ za rukovodičstva farára Edvarda Tvrďý. — Georg Kempný 5. júla v Žiline v kostole milosrdných sestier. Rukovodičom mu bol žilinský opát-farár Franc Podivinszky. Pri súbehu klerikov, za predsedníctva osvieteného pána biskupa 1. júla vydržiavanom, prijatí sú do I. r. bohoslavia: Rudolf Fundánek a Béla Jánsky, do VI. triedy gymnázialnej: Štefan Gyuriss, Béla Tvrďý. Michal Berecz; do V. triedy gymnázialnej: Jozef Gasparovits, Jozef Mikulás, Géza Kubicsek, Ignác Leitmann, Franc Celhoffer, Justin Zemánik, Ján Prunó, Štefan Richtárek, Štefan Peczár, Ján Stein a Jozef Hladký.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbrie* 28. júna v sprievode Štefana Hartsár, tajomníka biskupskeho navštívil grófa Juliusa Andrásyho v Töketerebesí. Dňa 26. júna osvietený pán biskup predsedal zasadnutiu, ktoré vydržiaval vyslaný výbor cieľom zalozenia nemocnice pre nemluvňatka. Súbeh cieľom prijatia klerikov do tunajšieho semenišťa, vydržiavaný bol 3. júla. — Dr. Melchior Takács praelát praemonštratských kňazov na

prázdniny ocestoval do Jásova. — Stoličný výbor minulý týždeň vydržiaval letné shromaždenia a uzavrel krajinskému snemu odoslal prísny prípis, aby autonómia katolíkov konečne už raz do života uvedená bola. Spolok kresťanských socialistov košických 25. júna vydržiaval shromaždeniu, v ktorom — ako sme to minule spomenuli — prítomný bol krajinský vyslanec dr. Alexander Giesswein, jehožto sochu v miestnosti spolku odhalili. V shromaždení tomto, za prítomnosti veľkého počtu obecnstva rečnili: pápežský praelát, rábsky opát-kanonik, krajinský vyslanec dr. Alexander Giesswein a budapeštianski pravotári dr. Géza Lakatos a dr. Julius Baranszky. — Ján Gáy farár obce Gálszécs na domoveň sv. Jozefa daroval 40 korún. *Regeteruszka*: Georg Kmetz novovysvätený kňaz prvú sv. omšu za prítomnosti veľa národu, slúžil tu 25. júna. Rukovodcom bol mu miestny farár Jozef Lencz a slávnostnú kázeň držal kaplán Štefan Hornyák. *Karcs*: Adorján Dienes farár obce Nagykövesd minulý týždeň v sprievode oduševnenej reči posvätil nový zvon. Za kaplánov sú poslani: Karol Grund z Parnóva do obce Szinna, Georg Kmetz novovysvätený kňaz do Parnó, Jozef Vörös z Nagykövesdu do obce Tarczal, Adalbert Petrik novovysvätený kňaz do Nagykövedsdu, Franc Halmi kaplán z Léh pre chorlavosť na čas odobral sa na odpočinok.

Z biskupstva spišského. Michal Stoffkó preložený je zo Slatvina za dočasného administrátora do Vikartoviec a Michal Sztankó z Felkej do Slatvina. — Prelození sn ďalej kapláni Eugen Szikora zo Starej Rabče do Hornej Zubrice, Jozef Vráb z Veľkej Vsi do Zakamenoklina a Ján Bukna z Hornej Zubrice do Rabči. — Z novovysvätených Ignác Grebáč poslaný je do Veľkej Vsi a Ján Kecera do Podvielka.

Chýry zo Šáriša. *Prešov*: Stoličný výbor šárišskej stolice 26. júna vydržiaval tohoročné letné zasadnutie, v ktorom podžupan predostrel zprávu, že na ministerstvo vnútra a financií už dávno upravil prosbu tým cieľom, aby dovolené bolo v nedeľu a vo sviatky zadržané držať krčmy; sdelil ďalej podžupan, že kým na tento prosbopis rezolúcia príde, zo svojej úradnej moci nariadi, aby v tom čase keď odbavujú sa služby božie, v žiadnej obci neboly vymerávané liehové nápoje. — Karol Jaczkó, tunajší rodák, novovysvätený kňaz 27. júna slúžil tu prvú sv. omšu. Rukovodičom bol mu praepošt-farár Adalbert Zaborovszky. Na tejto slávnosti vo veľkom počte súčasťnil sa národ, ktorému primiciant udelil prvé sväté požehnanie. — Franc Sebes tunajší rodák, farár na odpočinku, ktorý cez viacej rokov ako kaplán účinkoval tu blahonosne a potom za dlhý čas príkladne spravoval faru obce Kende, zomrel 27. júna a za prítomnosti veľkého počtu duchovenstva pochoval ho praepošt-farár Adalbert Zaborovszky. — V tunajšej grécko-katolickej praeparandii 33 žiakov s dobrým výsledkom zakončili štúdia a obsiahli diplómy učiteľské. — Franc Fekt professor tunajšieho kráľ. gymnázia katolickeho po 33-ročnom účinkovaní odobral sa na zaslúžený odpočinok. — Tunajšie grécko-

katolícke obecnosť 25. júna za predsedníctva dra Alexandra Gerbey, farára a titulárneho kanonika vydržovalo ročné shromaždenie. — Budovanie občianskej školy grécko-katolíckej, ktorú s veľkými obetami založil osvietený pán biskup grécko-katolícky, skutočný vnútorný tajný radca dr. Ján Vályi na neistý čas zastavili. — *Kisszeben*: Jozef Zalibera, tunajší kaplán pre chorlivosť na krátky čas odobral sa na odpočinok a na jeho miesto poslaný je Štefan Lipták kaplán zo Szinna. — *Zboró*: Tunajší liberáli pred voľbou s tým balamútili národ, že budú parcellovať tunajší erársky majetok. Teraz už zabúdzajú na ich sľuby a to parcellovanie volaako odkladajú. Stará vec je, že nikdy neslobodno veriť liberálovi. — *Berzevicze*: Ondrej Pernyik, tunajší pán dekan-farár, na internát košických chudobných žiakov už od dávnejšie daroval šesť tisíc korún. Túto základinu najnovšie veľkodušne povýšil na 20 tisíc korún. — *Finta*: Grófska rodina Desewffy ako patrón, nákladom 26 tisíc korún dala opraviť tunajší kostol, ktorý v deň odpustu 9. júla posvätil sám osvietený pán biskup.

Chýry zo Spiša. Švedlerskému r. k. učiteľovi Jánovi Oravec za jeho dlhé usilovné a zdarné účinkovanie minister výučby vyslovil svoje uznanie. — V mešte Gölmbánya otvoril majú občiansku školu (polgárku). — Podhradského advokáta dra Móra Marera, ktorého levočský kráľovský súd pre falšovanie privátnych dokumentov a pre falošné svedčenie odsúdil na jeden rok väzenia, na 2000 korún peňažnej pokuty a cez päť rokov na ztratu úradu, košická kráľovská tabuľa pre nedostatok stavu veci, i s jeho ženou oslobodila od všetkej pokuty. — Do Lubice za mešťanostu chceli by mať Štefana Kováča, bývalého mešťanostu poprádskeho. — V Markušovciach dňa 18. júna mládenec Georg Gerda v krčme preklal nožom svojho kamaráta Ludviga Gengeliho. Vrah chcel utekať, žandári ale ho hneď chytili. V Kézmarkskom a Iubovenskom okrese medzi statkom veľmi rozširuje sa kulhavka a slintavka. Už moc statku zahynulo. V tých okresoch ako aj v Starej Vsi zakázané sú jarmoky. — V Kapituli učiteľský kandidát Béla Benkő, ktorý z Trenčanska prišiel na osobnú zkušku, zo strachu a žiaľu že prepadne, zastrelil sa ešte pred zkuškou. — Na Vysokých Tatrach 15. a 17. júna v noci padal snah; Tatry za niekoľko dní tak vyzeraly, ako v zime. — Jozef Košák, professor náboženstva levočskej reálky v tieto dni výborne složil doktorát. — V Levoči v jednu minulú noc istý Michal Lukáč z obce Demecser vo farskom kostole vylámal a okradol všetky schránky. V Popráde ho chytili. — V Illašovciach dňa 12. júna furmana Antona Kovaliho tak nebezpečne kopnul do brucha jeho kôň, keď ho čistil, že následkom toho zomrel. — Naše čarokrásne Vysoké Tatry tohoto mesiaca navštívil má 100 učiteľov z Dánska. — Velkolipnický notár Arpad Bugsch, pre celú Maguru vymenovaný je za hasičského dozorcú, Jeho veľká usilovnosť, svedomitosť a dobré zachádzanie s ľuďmi je zárukou toho, že veľmi potrebné hasičstvo aj v Magure

zdarne vyvinovať sa bude. — V Kézmarku novovysvätený spišský kňaz Ján Ferenčík dňa 25. júna držal svoje primície. Jeho rukovodičom bol Ján Janecsko farár kézmarský, nemeckú kázeň držal Ondrej Háber, farár toporský a slovenskú kázeň Franc Szlavkovszky, farár z Abrahamoviec. Na tejto zriedkave peknej cirkevnej slávnosti súčasťnilo sa toľko ľudu, že sa sotva zmestil do kostola. — V Bušovciach zas v deň svätého Petra a Pavla tamojší rodák, ostrihomský kňaz Weber mal svoje prvotiny. Rukovodičom mu bol Franc Laufík farár menhardský a kazateľom Ondrej Haber farár toporský. — Lubický mestský kapitán Ladislav Skičák, ktorý pre plané gazdovanie s úradnými peňazmi stál pod vyšetrovaním, údajne utiekol. — Na Jazersku v deň b, Srdca Ježišového spovedalo sa asi 200 ľudí. Kázeň mal Michal Szombati administrátor starovesský. Na ríchvaldskom odpuste dňa 24. júna vydržavanom, veľmi peknú a praktičnú kázeň držal Vendelin Huszka farár Lešnický.

Z Liptova. V Hrádku dňa 12. júna zhorela pila Glesingerova. Škoda obnáša 118.000 korún, z čoho 101.000 korún vynahradí sa následkom poistenia. — V Sv. Mikuláši minule zhorel jeden dom. — Na gemersko-liptovskej hranici zjavuje sa moc medvedov.

Vlci v Gemersku. V chotári obce Klenoc už viac oviec roztrhaly vlci.

Čeklésky kaštieľ zhorel na úsvite z 2. na 3. júla. Požiaru padly v obeť: celá strecha, väza kaštiela. Prehorelo aj do izieb, kde oheň zničil mnoho drahocenného náradia, obrazov a sbierok. Zapričinená škoda má byť nenahraditeľna.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Ostrihomský kanonik Jozef Brühl spolku katolíckej tlače daroval 100 korún a nebohý farár obce Sarkad na ten istý cieľ poručil tiež 100 korún. — Jágerský kanonik Pavel Dutkay spisovateľskému spolku jágerského biskupstva daroval 300 korún. — Osvietený pán arcibiskup kaločský dr. Ján Csernoch na sochu Sv. Gerharda, ktorú postaviť majú v Temešváre dal 10.000 korún a 1000 korún daroval novému dolnozemskejmu vzdelávajúcemu spolku.

Vychovávateľský ústav pre chlapcov v Nitra-Bajne. V tomto blahonosne účinkujúcom ústave prijímajú sa už chlapi do šiesti tried ľudovej školy a do štyroch tried občianskej školy. Ústav tento stojí pod správou Školských Bratov a nachodí sa v ňom pre školákov aj internát, v ktorom za úplné zaopatrenie školákov ľudových tried mesačne platí sa 36 korún a od školákov občianskych tried tiež za úplné zaopatrenie platí sa 44 korún. Na žiadosť ochotne poslúži prospectom správa ústavu Školských Bratov (Iskolatěstvérek Intézetének Igazgatósága, Nyitra-Bajna).

**Zadovažujte predplatiteľov pre
Kreštana!**

DOPISY.

Zo Spišskej Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráče prosím uverejniť tieto riadky v našom mi-
lom «Kreštane».

Ustredný tajomník Katolíckej Ludovej Jednoty Ján Bartos, nedávno pochopil obce magurské z jednej strany, aby tu jednotu, tam kde ešte nebola, založil a z druhej strany, aby už jestvujúce organizácie posilnil. Ľud v svojej oduševnenosti už na celých Horniakoch všeobecne známeho pána tajomníka všade s veľkou rado-
stou a úctou slávne prijal.

Pod dojmom jeho pekných a oduševňujúcich rečí nové organizácie utvorily sa v Haligovečách, v Lešnici a vo Fridmane, kde zaraz na mieste 44-ia dali sa zapísať a kde už bola Katolícka Jednota založená, tam počet údov značne poriadol, tak pristúpilo v Richvalde 18, v Starej Vsi 25, v Relove 20, vo Vyšných Lapšoch 55 nových údov atď. Na tých shromaždeniach rečnili okrem pána tajomníka i miestni duchovní a na mnohých miestach i richvaldský farár Franc Klein. Pán tajomník akiste ešte v mesiaci júli pochodí i obce ľubovenského okolia. Ufame, že v celom tomto okrese prepočetní prihlásia sa ku Katolíckej Ludovej Jednote.

Úd Katolíckej Jednoty.

Zo Suloviec (Nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráče prosím tieto riadky uverejniť v našom mi-
lom «Kreštane».

Naša obec leží pod vysokými vrchami za V. Oponiciami. Oponický pán farár Koloman Hamar pečuje o naše dušné spasenie. Je on tuhý Ľudák, ani lieh. Vedie s veľkými obetami potravný spolok. Náš lekár Rosival je liberál, jako celý rod jeho v Malom Várade, aj pri stoličnej voľbe nám bral Ľudovú cedulu a dával nám liberálne. Viac sa mu to nepošťasti. My ani naňho ne-

budeme hlasovať. Drahšie je nám presvedčenie nežli priateľstvo.

J. V.

Z Nitrauľaku.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokoctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kreštane».

Asi 30 rokov bol u nás farárom prešporský Nemeč Julius Steinhöffer, ktorý ale nebol vstave náučil sa slovensky natoľko mlúviť, že by nám bol mohol z hlavy kázať. Do politiky sa nemiešal. Keď zomrel, patrónka grófka Eszterházy ponúkla faru Františovi Konyakovszkymu, šuránskému farárovi, ktorý ale neprijal prezentu a tak teraz ostane u nás Modest Stopka, ktorý je tu už od decembra správcom fary. Je on tuhý Ľudák, dobrý kazateľ a horlivý kňaz, každý deň sa modlíme, aby mu dal Boh zdravie, že by základne mohol rozšíriť kráľovstvo Božie. My sme tu poriadni Ľudáci, liberálov nemôžeme ani vystáť, ani vysedeť. Veľmi prajne tu účinkuje aj utešená knižka «Mučenica čistoty». Duchovní otcovia by ju mali podať každej deve.

S Bohom

Michal Vjlek.

Spisy redakciou odporúčané.

Mučenica čistoty rečená, 26 strán obsahujúci sošit utešeného obsahu dostať za 7 halierov u dra Jozefa Janda dekanfarára (v Nitrapereslány). Každá kreštanská deva by si mala zaopatriť toto dielko, ktoré ale aj iným osobám bude nevysloviteľne vítané.

«**Nábožné vzdychy ku sv. Jozefovi**» rečennú modliacu knižku ešte vždy dostať za 2 koronu u dra Jozefa Janda v Nyitrapereszlány. Zvlášte v marci by sa mal z nej modliť každý horlivý ctiteľ Pestúná Ježišovho.

Odkazy redakcie.

J. K. Sz. Dľa možnosti všetko uverejňujeme, jednotlivé veci ale nemôžeme opakovať.

B. H. S. Váš predplatok je v poriadku.

Z. B. J. Varujte sa liberálov a držte sa Katolíckej Ludovej Jednoty.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provozovanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntových knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý peštará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popreduku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podľnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len la né uhodnovrenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 31. júna.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	kor. 24:40—25:40
» stolnobelohradská, nová	« 24:30—25:30
» peštianska, nová	« 24:20—24:90
« banátska, nová	« 23:80—25:00
Jačmeň nový, prvotriedny	« ————
Raž prvotriedna	« 18:40—18:50
« druhotriedna	« 18:10—18:20
Ovos prvotriedny	« 19:00—19:40
« druhotriedny	« 18:60—19:00
Kukurica	« 14:20—14:40

Všetko po 100 kilogrammoch.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	19:50	19:10	18:70	18:30	17:20	17:30	16:00
č.		7	7½	8			
K.		15:90	14:90	9:50			

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor. 12:00—12:20
« hrubé	« 11:10—11:30
Fazula veľká biela	« 20:00—21:00
Fazula strakavá	« 23:00—24:00
Zemiaky (hornouhorské) biele	« 5:00—5:20
« « ružové	« 6:00—6:40
« « žlté	« 7:00—7:50
Hrach lúpaný	« 44:00—54:00
Hrach nelúpaný, čistý	« 27:00—28:00
Šošovica čistá	« 25:00—36:00
Proso	« 18:00—20:20
Datelinové sáme , červená datelina kor.	—
« « lucerna	« —
Mak	kor. 64:00—74:00
Rasca (kmín)	« 68:00—
Konopné sáme	« 28:00—29:00

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor. 151:00—152:00
Slanina mestská 4-kusová	« 134:00—135:00
« « 3-kusoá	« 138:00—139:00

A vonatok **indulása** Budapest ny. p.-udvarról.

Érvényes 1911. május hó 1-től.

A vonatok **érkezése** Budapest ny. p.-udvarra.

Délrelejt				Délután				Délrelejt				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme
152	5	15	sz. v.	164	12	05	sz. v.	149	3	51	sz. v.	165	12	50	sz. v.
122	5	25	«	714	12	10	«	151	5	05	«	187	1	20	«
154	5	35	«	1404	12	20	gy. v.	723	5	25	«	708	1	25	gy. v.
718	5	40	«	188	12	25	sz. v.	725	5	35	«	103	1	40	«
4102	6	10	«	4106	12	30	«	4101	5	50	«	508	1	50	«
158	6	20	«	166	1	00	«	183	5	55	«	187	1	55	sz. v.
6502	6	35	«	168	1	30	«	725a	6	00	«	4107	2	05	«
102	6	50	k. ost. ex. v.	4114 ²⁾	1	50	«	153	6	05	«	169	2	40	«
506	7	00	gy. v.	106	2	00	gy. v.	6507	6	10	«	171	3	00	«
1402	7	05	«	504	2	05	«	901 ¹⁾	6	25	k. o. e.	6503	3	20	«
104	7	55	«	126	2	10	sz. v.	701 ²⁾	6	30	«	173 ³⁾	4	00	«
158	8	05	sz. v.	170	2	15	«	135	6	35	sz. v.	713	4	05	«
708	8	15	gy. v.	4108	2	20	«	1407	6	40	«	139	4	10	«
712	8	30	sz. v.	108	2	30	gy. v.	709	7	15	«	4109	5	05	«
134	8	45	«	120	2	35	sz. v.	125	7	20	«	175	5	15	«
4104	9	05	«	722	2	45	sz. v.	727	7	25	«	215	5	30	tvssz
114	9	20	«	6506	2	50	«	501	7	30	gy. v.	141 ⁴⁾	5	45	sz. v.
160	9	40	«	172 ³⁾	3	10	«	155	7	35	sz. v.	115	5	55	«
162	11	05	«	140	3	55	«	113	7	40	«	1403	6	20	gy. v.
6504	11	15	«	174	4	10	«	4103	7	45	«	177	6	30	sz. v.
136 ¹⁾	11	35	«	176	4	30	«	6501	7	50	«	707	6	35	gy. v.
730 ²⁾	11	55	«	110	5	15	gy. v.	157	7	55	«	105	6	40	«
116	12	00	«	142	5	20	sz. v.	127	8	00	«	107	7	10	«
				724 ¹⁾	5	40	«	719	8	35	«	711	7	40	sz. v.
				176	5	50	«	129	8	45	«	179	8	00	«
				128	6	00	«	159	9	10	«	4113 ³⁾	8	10	«
				724a	6	10	«	705	9	20	gy. v.	143	8	20	«
				144	6	15	«	1401	9	40	«	131	8	50	«
				724	6	35	«	4105	9	55	sz. v.	109	9	05	gy. v.
				4110	6	40	«	161	10	25	sz. v.	726 ³⁾	9	20	sz. v.
				726	6	45	«	715	10	40	«	4111	9	25	«
				1406	6	50	gy. v.	119	11	15	«	6503	9	30	«
				130	6	55	sz. v.	163	11	50	«	181	9	35	«
				180 ³⁾	7	10	«					1405	9	45	gy. v.
				178	7	20	«					505	9	55	«
				728	7	35	«					4115 ⁴⁾	10	00	sz. v.
				6508	7	40	«					183 ³⁾	10	15	«
				710	8	05	«					145	10	25	«
				132	8	10	«					6513	10	30	«
				132	8	20	«					117	10	35	«
				4112	8	30	«					185	10	50	«
				1408	8	40	«					717	11	00	«
				118	9	30	«					101	11	05	k. ost. ex. v.
				502	9	35	gy. v.					121	11	50	sz. v.
				184	9	45	sz. v.								
				706	10	15	gy. v.								
				720	10	30	sz. v.								
				146	11	10	«								
				902 ³⁾	11	20	k. o.								
				702 ³⁾	11	30	exp. v.								

1) Vasár- és ünneppapokon május 15-től közlekedik.
 2) Csak vasár- és ünneppapokon közl.
 3) Vasár- és ünneppapokon május 15-től bezárólag szeptember 10-ig közlekedik.
 4) Vasár- és ünneppap elotti hétköznapokon közlekedik.
 5) Minden kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnapon közlekedik.
 6) Minden hétfőn, szerdán és szombaton közlekedik.

A vonatok **indulása** Buda-Császártúrdőről.

4002	6	00	sz. v.	Esztergom	délrelejt
4004	8	54	«	Esztergom	«
4006	12	15	«	Esztergom	délután
4014 ²⁾	12	57	«	Piliscsaba	«
4008	2	11	«	Esztergom	«
4010	6	30	«	Esztergom	«
4012	8	22	«	Esztergom	«

A vonatok érkezése Buda-Császártúrdőbe.

4001	5	53	sz. v.	Esztergom
4003	7	48	«	Esztergom
4005	10	04	«	Esztergom
4007	2	10	sz. v.	Esztergom
4009	5	20	«	Esztergom
4013 ³⁾	8	21	«	Piliscsaba
4011	9	31	«	Esztergom
4015 ⁴⁾	10	07	«	Piliscsaba

Ludovú púť do svätej zeme

s dovolením prevelebných vrchností cirkevných a predstavenstva rádu sriaďuje P. **Ferdinand Kaizer**, duchovný rádu sv. Františka a komi-sár svätej zeme. Odchod z Budapešte 28 júla 1911. — 27 júla popoludní o 5. hodine shromaždenie sa vo dvorefrantiškánskeho kláštora Budapešť, II., Margit-körut 23. Večer o 6 kázeň a litánie. 28 júla ráno o 4 h. sv. omša a spoločné sv. prímanie. O 1/2 6. pohne sa processia k železničnej stanici, odchod o 1/2 7.

Narat 30 augusta. — **Ceny**: I. trieda 700 korún, II. trieda 550 korún, III. trieda 350 korún. V týchto cenách obsahuje sa: 1. Železničná a loďná karta z Budapešte do Jeruzalema a zpatky. 2. Z Triestu do Jaffy zaopatrenie na lodi bez liehových nápojov. 3. V svätej zemi úplné zaopatrenie s vinom. 4. Výdavky za voz pri výlete do Betlehema. 5. Výdavky za voz pri výlete do sv. Jána. 6. Výdavky v Jaffe pri opustení lode a návrate na loď. 7. Z Jaffy po Triest úplne zaopatrenie bez liehových nápojov. 8. Výdavky za prehliadnutie cestovných passov. 9. Poplatok (20 korún) za navštívenie svätých miestností nachodiacich sa v rukách turkov jeruzalemských. Povinnosť k úplnému zaopatreniu trvá od Triestu po Triest. **Smer cesty**: Budapešť—Triest—Jaffa. (Tu zostúpia z lode tí, ktorí nesúčastnia sa na púť do Nazareta a pod vedením duchovného z rádu sv. Františka idú do Jeruzalema, kde prehliadnu sv. miesta, kým ostatní pútnici vrátia sa z Nazareta) Caifa—Hora Karmelská—Nazaret (tu pobavenie sa cez tri dni, rátajúc cestovanie ta a nãvrat; v tomto čase kto chce na vlastné trovy môže ísť na Horu Tábor na koni alebo na somárovi) Caifa—Jaffa—Jeruzalem—Bellehem—Sv. Ján (v tomto čase kto chce na svoje trovy môže ísť do Jericha, k Jordánu a k mŕtvému moru) Jaffa—Triest—Budapešť. **Prihlasy**: Prihlásiť sa možno jedine u P. Ferdinanda Kaizer (Budapešť, II. okres, Margit-körut 23. číslo), z ktorej príležitosti popredku treba poslať 50 korún.

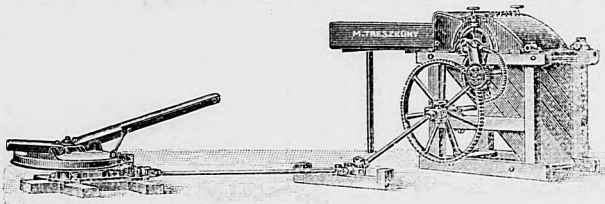
Verte

že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!
za 6 korún franko posielajú 3 veľké alebo 6 stredných flašiek

„KOSMOS“-LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.

Hospodárske stroje!

Pánom hospodárom odporúčam svoje najnovšie: Mláfačky ručné a žentúrové. Žentúre kryté bezpečné. Pastorky. Mláfacie garnitúry. Rajtáre. Triery. Sečkovice. Stroje na rezanie kapusty. Struhadlá na burgyňu. Pluhy. Brány. Stroje na siatie. Hrable. Stroje na moržovanie kukurice. Šrotovníky. Stroje na lámánie kôry. Stroje na miesenie hliny. Okružné píly. Decimálky. Mangle na prádlo atď.

Obrázkové cenníky na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje v BYTČI (Nagybicscse).

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 30, 38, 42 K. — **Hotové postele**. Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—, 8.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dľa vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu posteľ K 27.—, lepšej jakovosti K 38. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsler, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

Rušeň!

!!! S 18 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapešť, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvreliej Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!!! Najjednoduchjší a najdokonalejší mlatebný stroj prítomnosti !!!

Box strojnika lanko k vedeniu bār ktorým gazdom sa medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtáre, stroje k mlateniu a ku siatiu atď.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podarili.

Cenník s obrázkmi na žiadosť zdarma a franko

Rušeň!

A. Thierry
lekárnik

BALZAM

zákonom
chránený

Allein echter Balsam
aus der Schutzengel-Apothek
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitich-Sauerbrunn.

Pôvodný je len s ochrannou známkou mnišky. Odpredaj každého falšovania, padelania, kľamstvo s nepravou ochrannou známkou sťahujú a pokutujú prísne zákony.

Tento balzam: 1. Nedostiziteľným prostriedkom je proti všetkým chorobám pľúc a pľúc, utišuje katarr, rozpúšťa slajm, zastavuje bolestný kašeľ a lieči podobné zastaralé neduhy. 2. Zvlášte účinkuje pri zapalení hrdla, chrýptavici a všetkých chorobách hrdla. 3. Odkoreňa zastavuje každú zimnicu. 4. Lieči všetky choroby pečene, žalúdka, čriev, žalúdočnej kŕče, koliku a lupanie. 5. Lieči zlatú žilu a neerrodzy. 6. Čini ľahkú stolicu, čistí krv a ľadvinu, dodáva chuť k jedeniu a podporuje trávenie. 7. Výborne účinkuje pri bolení zubov, dasien atď., odobiera neprijemný zápach úst a zo žalúdka. 8. Je dobrým liekom proti hlístam, červom a zárdniku. 9. Z vonku upotrebený lieči rany, kňahnu, vredy, opáleniny, omrzliny, svrab, botenie, hubčanie v hlave, hos ec, botenie uší atď. Liek tento nemá by chybovať v žiadnej rodine, zvlášte keď cholera, influenza alebo iné nakazlivé choroby zúrta. Zvláštny pozor treba dávať na zelenú ochrannú známku s mniškou. K dostaniu u lekárnik Jozefa Töröka v Budapešti a vo veľkom v každej drogerii.

Adressa: A. Thierryho lekárnik k anjelovi strážcovi Pregrada, pri Rohiči. 12 májch alebo 6 duplovaných, alebo jedna zvlášte veľká flaška stojí 5 kor. 60 halierov. Menej sa neposielajú. Zasielky len s poštovou dobierkou alebo pri predbežnom doposlani penazi.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na posteľ!

S. Benisch

1 kg. sivé dobré drapané 2 K, lepšie 2 korúny 40 hal.; prima polbiele 2 korúny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snáh biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko. —

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina 180 cm. dlhá 120 cm. široká s dvomi podhlavkami, každá 80 cm. dlhá, 80 cm. široká, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkým perím 18 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 18 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. **podhlavky** 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrážkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývoz s poštovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezopovedné návrat penazi obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)